

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Reden und Arbeiten der Societas Latina - Cod. Karlsruhe 3420, 1-4

Orationes in Marchio-Badensis Societate Latina ab ordinariis h. soc.
solidalibus habitare - Cod. Karlsruhe 3420,2

Hebel, Johann Peter

[Karlsruhe], 1772-1776

[Stupffer, Georg Adolph]: Voluptatibus & deliciis corporis non esse
indulgendum in Oratione demonstrant, 9 Aug 1777

[urn:nbn:de:bsz:31-99834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-99834)

Voluptatibus & deliciis corporis
non esse indulgendum
in Oratione demonstravit.

Georgius Adolphus Stupffer
Theologiae Cultor.

die nono Augusti.

1777. — 305 J. I

Oeconomia

Exord. A presenti tempore. Alii indulgent libi-
dini, aliis otio, alii rebus vanis; pauci id ipsum
sobrie collocant.

Them. Voluptatibus & deliciis corporis non est
indulgendum.

Arg. I. Ab honesto.

- I. Altera pars hominis, splendida eius origo,
dotes eius egrugiae, felicitas vera in vultu,
tum studio.
- II. Altera pars hominis, corpus nimirum, eius
origo, labes adfectiones.
- III. Sorditas & turpitudine luxuria, vaga libi-
do, noxia reliquae corporis deliciae.

Arg. II. A necessario

- I. Partes hominis, quas cum duci oporteat.
Nipimus Deo, patriae, parentibus, amicis, &
hominibus in universam omnibus.
- II. Exemplum.
- III. Simile

Arg. III. Ab utili

- I. Natura pulcherrimum ordinem in homi-
ne instituit.
- II. Ex hoc ordine provenit tranquillitas
& suavitas summa in animo.
- III. Sere istae & inanes belluae voluptates
recta in animo omnia disturbant.

Exordium.

ellaiora subinde scelera seculi huius ser-
 cie & perversitas capid incrementa; ut non iam
 summa solum sententiarum varietas de hoc, quae
 tumcunq[ue] est, temporis spatio rite consumendo
 sed diversa quoque diversorum instituta de veter-
 rima quoque vita rationis usu increbrescant.
 Videas enim per ipsos hos dies homines homi-
 nes dicam an belluas, ex combibonum lustris
 egrosos, quibus neque ratio neque spes constat.
 Stomachaberis alios, qui si quid diuinum ratione
 ac sensibus polleant, effrenem licentiam & liber-
 tatem scelerum tantum non omnium sibi ven-
 dicant, lascivisque oculis, procaci lingua, pedu-
 lante manu in turpissimas voluptatum &
 libidinum prolabantur fordes. Terrens & obtun-
 dent aures tuas, qui lymphaticis similes persona-
 to habitu & insolito inconditoq[ue] clamore omnes verbis
 vicis prestrepunt & ita debachantur, ut huma-
 nitatem exuisti videantur. Non raros quoque ma-
 nipulos numeraveris, qui sibi religioni fore arbi-
 trantur, si manum operi admoveant, illi vero
 tempus humeris producunt, feriatis dies agunt
 & in desidia lecto in multam lucem per-
 tuis. Et id verborum compendium faciam.

pauci illorum sunt, in humano corpore homines:
 plurimis vero lasciviam & immanitatem brutorum
 aequasse parum est, nisi furiam personam nomen
 & omnia sustineant. Quod cum dedecore flagitium tan-
 tum? Horret animus meminisse usitata clementia,
 que pudoris & humanitatis ratio omnis profligabatur.
 Tantum enim abest, ut animum meum depravato
 rum morum fuligine infici vel ab ipsa Seculi huius
 inde atque luxuria corrumpi patiar; quo luxuri
 magis magisque invalescenti patrocinor, ut potius
 accerrimum eorum hostem et ceasorem viginti-
 mum ultra me profitear. Eant nunc, qui, qua
 impudentia sunt, voluptate & libidini frena libere
 laxanda esse somniant, & cum porcis in sterqui-
 lenis se volutent. Ne certe ea non detinent, cum
 animus meus in diversam plane sententiam
 abeat, & ab effusa libidine profus abhorreat.
 Sed quod hac ipsa hora restatum faciam
 voluptate & deliciis corporis omnino non esse
 indulgendum. Præterquam vero rem ipsam
 aggredior, favorem Deum, Director excellen-
 tissime! imploro, & vestram, Sodales honorabili-
 mi, amicitiam exoptabo. His armatus pro-
 babo, voluptate & deliciis corporis non esse
 indulgendum, & primum argumentum
 sumam ab honesto. Quamquam in hoc casu
 antis mundi pelago, mille naufragis inca-

Tractatio
 Arg. I. Ab honesto.

mi facenti vitiorum scopuli prominent, ut
 nemo, si non veridicibus, periculis certe navim
 subducere queat: nec tamen alia, magis, quam
 voluptatem Sytes, in quos plerique mundi
 assecta impingunt, naufragium minantur. Et si
 quas hic mundus Syrenes habet, quae libidinem
 suadeant, si quas alit furias, quae ferociam in-
 flament, ibidem omnes facile invenies, in dignita-
 te & praestantia hominis destruenda occupatas.
 Hunc vero tempestatem, qui plus videns & longius, modo
 ratios adeo non suberendam esse redidit, cessat;
 ut potius amplissima libidinum vela intra continen-
 tia angustias constringantur, & compressa subinde cu-
 piditas, ubi ad pristinam libertatem eluctata fuerit
 suis viribus destituitur, virosque suas fustea
 consumat. Benim quis homini tam devinctus, quam
 ipse sibi est homo? Hunc vero ad Dei imaginem
 formatum infra belluarum consuetudinem abjici,
 quam detestabile flagitium? Hunc denique omni-
 bus foribus & membris viribusque exuti enervari,
 sensibusque exui, ratione debarbari, virtutum omnium
 praesidio & dignitatis ornamento destitui, quantum
 cum flagitis dedecus? Ex quo intelligitur, corpo-
 ris voluptatem hominis praestantia non satis di-
 gnam esse, eamque contemni & rejici oportere.
 Ad vero rem altius & a capite repetat, nobilif.

simi animi nostri dignitatem, splendorem eius
 originum mirificasque vires aliquantum evolvam.
 Estis ipse ex universa divina mente delibatus, &
 cum suis natalibus Supremo in Coelis Numini
 acceptos referas. Auctorem Dominum, atque patrem
 alium agnoscit neminem. Nihil ad hunc con-
 cludam confero non industria, non sagacitas, non
 ingeniosa artes, imo ne ipsa quidem angelorum
 electa. Si in rationis penetralia intromitti vultis, et
 cum stupendarum aspectu vos obviam. Si ad utriusque
 nexum & mutua obsequia attendites, inter igno-
 rantiae confessionem suspecti animo mecum hære-
 bitis. Non improbanda quidem est mira corpo-
 ris humani structura, atque compago, neque enim
 videtur aequum, rem sui simillimam corpori de-
 formi includere voluisse Supremum in Coelis
 Numen. Egre quidem Philosophus qui
 dam inculcabat, qui sapienter sic fere monuit.
 omitte corpus rem sepulchri & funeris! Quid
 enim a corpore pingui expectas aliud, quam
 onus perpetuum, foedorem gravissimum, mor-
 lestias inevitabiles, quod modo famis sitioque
 stimulos modo seditates fastidia, nunc stū-
 ticia, nunc laboris incommoda, ingrata pompa
 vicissitudine commutat, dum ipsa sermo in-
 fanere & sepulchro subsistat. Atque adeo

quid verius, quam animum nostrum corporis
 mole premi, morbis velut emissis carcere & pecto
 ribus affligi, cupiditatibusque tanquam inuiculis alli
 gari ignorantia perinde ac tenebris occupari atque spera
 ta felicitate non raro acceri? Hæc sane qui igno
 rat hominem se esse æterna quondam vita desti
 natum non meminit animum ad im orbata na
 tum esse non expendit, presentem non aestimat mis
 riam, gustumque future beatitatis non percipit.
 Declinet illam corporis molem, pingue venteris abdo
 men desistet, quisquis presentissima, que volupta
 tis delicia ex se paruat, incommoda noluerit experiri.
 Dura fateor provincia, quam vero magna commen
 dat ubilitas, ingens honestas excollet, summa di
 gntas comitatur. Hæc vero cogitatio ne produlorum
 animos non subid, qui expleta fides cupiditate
 ebriamnum duxpissima profusione sese iniquitatur
 stomachum ad sexuum omnium perturbacionem
 & stuporem oppleat, nunc suam more in luto
 voluntaria, nunc canum ritu, foeda stomachi
 illuxu perfunduntur. Videas adolescentes integros,
 incorruptos, verecundos, pudore ac modestia ornatos,
 qui ad primo vino se iniquitaverint, ab illa
 morum sanctitate a verecundia & honestate ad
 omnem dissolutionem, impudendam ac duxpita
 dinem degenerant. Frono probera, obscenum
 os, procaces oculi, lasciva manus, corpus

Arg. II.
ad necessarios.

molle, mens effoeminate nihil integritatis por-
 terit in illis superest. Sentiatas quasi immor-
 balem hominis animum coelo magis quam coeno
 radum, mortali huic corpori perinde ut carceri
 inclusum dedinere, e quo non ante in libertatem
 asperendus sit, quam illis vinculis expeditus, imor-
 batum societate adungatur. Nunc redes ad
 secundum argumentum, quod sumpsi a necessariis.
 Quam pauci vero tam propitio fidere nati sunt
 ut haec ad animum illorum perdingat oratio? Noctuis
 ad luna diem nates frustra suasuris, ut oculos ad
 solis radios aperiant, quos tamen purissimos lucidis-
 simosque esse nemo non intelligit: opus tamen potius
 quam maxime fuerit, ut de eo quoque despiciamus
 a vero effusa haec carnis licentia ex cuiusque libero
 arbitrio pendeat nec nos sum perspicacissimi, qui
 in adornando scenarum personato habitu iudicium
 sui acumen exerunt, histrionis de eo maxime
 laborant, ut spectatorum animos ad benevolentiam
 aures ad attentionem, manusque ad applau-
 sum excitent. tanta oris ac vocis suavitate,
 tam jucunda morum affectionumque com-
 positione suam, quam quaeque sustinet perp-
 nam ventur, ut neque linguam intem-
 perata loquacitate, neque oculos proberoa
 licentia solvant. Quapropter eorum legibus

quasi cautum est; ne quis, qui immodico vi-
 ni haustu fauces suas proluerit, ebrius in sce-
 nam prodeat. Veretur enim, ne si quo casu eve-
 nerit, ut te paulum extra numerum moveas
 ipsi explodantur, exhibeantur, omnemque audito-
 rum gradum in ipso limine effundant. Sum-
 vero pernicorum mos tantum veteri disciplina
 habens verecundiam; quanto minus concedendam
 est, ubi iam haec apta, nobis dissoluta, aut non ita
 necessaria videantur. In hac enim, qua ad fabu-
 lae similitudinem proxima accedit, vita, qui omni-
 gestu moderatio, omnique versu aptior esse debet,
 homo sibi maxime caveat, ne quis eius, quod ad
 effusam carnis voluptatem faciat, ipsumque ad offi-
 cii sui partes rite praestandas minus idoneum re-
 dat, temere committat. Eubysis, video, luxuriose gero,
 atque ex ista larvata facie pudor aliquis confessa
 veritati debitus excutitur. Des obsecro veritati locum,
 concede aliquid aequitati, teque imitasse ingenio prae-
 tua, nec raro humanitatis terminos transgressum
 esse non diffitearis. Erroi veniam dabimus, si
 ab immani natura prociā ad mansuetudinem
 accedas, & ad manus quoque virtutum decus
 conitaris. Enimvero quoniam nec tibi nec abdo-
 mini tuo solam natus es, orbisque tui patria
 vindicet, partem amici, maximam vero Deus:

omnia, quae in terris gignuntur, ad usum ho-
 minum creantur, homines hominum causa sunt
 generati, ut ipsi inter se alii alios prodesse
 possint. In hoc naturam ducem sequi te oportet
 et communes utilitates in medium afferre mu-
 tatione officiorum, dando, accipiendo tum artibus, tum
 opera tua facultatibus deinceps hominum inter homi-
 nes societatis. Singite jam animo studiosum carnis sua
 curatorem, voluptatis esse inflammatum, nemine ce-
 leo fore dubium, qui tam diu, dum corpus inter
 pocula & epulas mollius enutrit, nihil agitare
 mente, nihil ratione, nihil cogitatione consequi pos-
 sit. Siquidem voluptas, cum maior sit atque longior
 omni animi lumina extinguit, mentis oculos per-
 stringit, nec habet ullum cum virtute commercium
 consilia rationumque evertit, suavissimam animi tran-
 quillitatem effluante affectuum tumultu perturbat,
 temperantiam praescribit, fortitudinem enervat, pru-
 dentia atque iustitia placite rescindit. Haec simul
 in animum admissa, nihil inconcussum, inviolatum
 praestat, ex consulto temerarium, ex placido ferocem,
 ex moderato luxuriosum, ex homine belluam efficit.
 Contemplamini Alexandrum illum magnum, virtus magis
 an virtutibus haud facile dixeris, qui dum fragili
 victu & humilis e praetis sadiatur fortibus dum
 magistri sui praecipite animo probe observat
 quam acer ingenio, manu fortis, animo constans

hostibus invictus, suis carus. At postquam
 deliciis captus, inter vina & temulentiam
 virtus illa elanguit, lantumque ingenium tibi,
 diuis coeno immersum nihil sublime, nihil
 heroe dignum potuit moliri. Neque enim
 aliud omnino esse vitium facile vincam, quod
 pluribus gravioribusque damnis in corpus huma-
 num, grandioribus in rempublicam sceleribus, veluti
 aestu quoddam Oceani exundet, quam semota ab omni
 lae ratione luxurios & effusa carnis libido. Enim-
 vero qui voluptatum coeno se inurgitant, & cupi-
 ditatibus suis frena libere laxant, in festina locum
 vix reperiunt. cum moderatio in puppi ad cla-
 vum quiete sedant, alii per foros current, alii malis
 secundant, suisque partibus vite defungantur. Scito
 san, Auditor, me hinc ad illam, que de mixifica
 quam voluptatum moderatio ex parte parit, utilitate insti-
 tuenda fuit, orationis partem delapsam esse. in qua
 turbatum nonnihil adversarium, animoque absonitum
 haerere coram inducor. Ea enim est humani in dies
 atque natura, ut si quis, quidquid idiam illud sit, quo
 indigentia sua subvenire & rebus suis consulere possit,
 ipsis ostendatur, ad id ipsum propendeant, & sermo
 animi studio id consistatur. In his ipsis vero, que
 singulari quadam utilitate commendari possunt,
 adeo non in postremis collocanda est explorata

Arg. III. ab. Utili.

ordinis, quam ipsa natura nobis prescripsit, con-
 servandi ratio, ut principem facile locum ipsa
 ea obtineat, & jura suo sibi vindicet. Jam qui-
 dem cum ad leges naturae in medullas adeo
 animi nostri inscriptas attendas, cavendum tibi est,
 ne quid indecore effoeminateque facias, tum in om-
 nibus & consiliis & factis, ne quid libidinosi
 aut perperis aut cogites facile perpereris.
 Neque enim a natura ita generati sumus ut
 ad ludum jocumque vel ad effusam libidinis
 facti esse videamur, sed ad severitatem potes-
 tis & ad studia quaedam graviora & maiora.
 Cum vero actis omnis vocare debeat, & te
 meritate & negligentia, nec quidquam agere
 liceat, cuius non possis probabilem causam
 reddere: efficiendum est ut appetitus rati-
 oni, quae docet & explorat, quid faciendum
 fugiendumve sit, obediant, et eam, neque
 praecurrant, nec propter ignorantiam deserant,
 sedque tranquille & omni perturbatione ca-
 reant. Ex quo clucebit, quanto praestantior sit,
 ipso adeo ordine ordinis causa, affectuum mo-
 deratio. Datur utramque vero & intelligendi
 & appetendi facultatem locum principem
 facile sibi vindicaverit volentes: quod cum

Deus reliquas animi virtutes mea agendi ne-
 cessitate adspinxerit, hanc vero solam actionis
 suae ducem esse permiserit. Est enim bilancis iussu
 in utranque partem vergere nata, sibi que esset &
 trutina & laxa & ponderosa: quod ipsa inter rationem
 & turbulentes animi affectus iuxta constituta esset, &
 modo rationem modo sensum oblectantem audit, & ubi
 que pro arbitrio suo exprimit sententiam. Quod si
 contra rationem rapidissimus cupiditatum impetus
 insurgit, suorum tunc maxime fascis veluti regina ostet-
 tat, & vel ea fugit, quae male appetimus, vel
 appetit, quae male fugimus. Et hoc ordinis conse-
 vandi, quo optimus quisque detinetur, studium
 quanquam infinite ex se parit commoda, quod
 uberissima, quae in Deo est, fecunditatis non pa-
 rum in se continet. placida tamen animi tranquil-
 litas exoptatissimum pro reliquis omnibus, quae
 virtus apte de se meritis tribuit, bonum est,
 quae quisque in placidissima animi quiete, tan-
 quam artifices in perfecto pulcherrimo opere
 acquiescit. Et quae maris dum furiosos fluctuum
 compressi sunt, & radii solis suavissime resplendunt,
 descendit, miserrima tranquillitas est: ea animos
 quoque, sopito affectuum impetu, & compressis
 cupiditatum fluctibus, suavissime permulcet.

Et contrarius iustus eorum conatus est, & inanis
 de hac animi tranquillitate contentis confectus
 qui aufert se quoque quoque vafus effreni
 & inomito libidinis impetu patiuntur. Conci-
 tis enim affectibus in animum irumpendi sa-
 nua & via aperitur, summa inis convectatur
 uno omnes impetu & furore durissime deba-
 chatur, ut inde eluctari, et ad tranquillitatis
 portum evadere contingat. Neque minus, post
 quem in ipsas animi medullas penetravit, ha-
 voluptatis virus vin suam venenatam in
 ipsis quoque corporibus exurit. Repocias
 quos in primo juventutes lenire senium occu-
 pit, sensuum vigor destituit, & afflicta idem,
 perante potu valitudo prosteruat, multum an-
 viduus, si novisent bibere, ut rocreat. di-
 bido pestis ille est, quae consentis natum
 caloribus pallorem in vultu, genas pendulas,
 oculorum ulcera, tremulas manus, & quae sit
 poena praesens, excitat. Si parricidarum poena
 gravis est, eorumque detestanda proferunt imma-
 tas, qui per lutea tormenta parentose spis
 quid. Statuite, obfero, Auditores! quid libi-
 dinosis, vario tandemque tormentorum genere
 sibi ingruam facientibus debeat.